

Příběhy našich sousedů 2016

Marie Melicharová, rozená Vacková

Scénář k rozhlasové reportáži

Zpracovaly: Aneta Dolská, Lenka Jonášová, Adriana Nováková, Lenka Poláčková

Vyučující: Mgr. Helena Uhlířová

Škola: Základní škola Jihlava, Kollárova 30, příspěvková organizace

Paní Marie Melicharová se narodila 10. 2. 1920 ve Vanově u Telče.

Přestože je životní příběh paní Melicharové zajímavý i před jejím narozením, rozhodly jsme se, že se zaměříme na tíživé prožitky 2. světové války a doby Okomunismu.

Druhá světová válka byla v rozpuku. Paní Melicharová na toto období vzpomíná s pocity smutku, neštěstí, zoufalství.

Nahrávka 2.: 8:15 – 9:02; 9:26 – 10:15

„Když se blížil konec války, tak si představte, že my jsme si představovali, že budeme utíkat do lesů, protože jsme slyšeli, co se dělo na Slovensku, jak tam vraždili, a v Praze... a tak... Když postupovala fronta, upekla jsem takové večky, nakrájela je a nasušila. Měla jsem jich pytel, že když budeme utíkat někam do lesa, takže budeme mít potravu s sebou. Taková byla situace. A ve stodole jsme měli takovou jámu a do té jámy jsme odnesli všechny pěkný obleky. Dali jsme je do pytlů. Do jámy jsme dali slámu a na to všechny cenný věci ... a přesto jsme naházeli prkna, abychom to zakamuflovali. Naštěstí se ve Vanově nic nestalo, všechno to šlo na Krahulčí. Tam Němci zastřelili těch 5 chlapců, kteří na ně šli s flintami, chudáci ubozí. Jsou pochovaní v Telči na hřbitově, všech pět tam leží vedle sebe...“

Období 2. světové války naší pamětnici přineslo i osudovou lásku. Po návratu ze služby u barona Ringhoffera se v roce 1942 seznámila se svým mužem, písmomalířem Karlem Melicharem.

Po ukončení války si s manželem přáli otevřít živnost na písmomalířství, tzv. reklamní ateliér. Jejich sen se stal skutečností na jaře 1946, kdy se z Vanova přestěhovali do Jihlavy. Firma nesla název „Rajka“ a nacházela se v ulici Matky Boží 31. Jejich služeb využívali podnikatelé, kteří chtěli:

Nahrávka 2.: 22:10 – 22:25

„aby jim vybavil značku jejich firmy na lahve s vínem nebo na různý jiný výrobky potravinový“, tzv. logo. Například i logo Kosteleckých uzenin z dílny pana Melichara je používáno dodnes.

S příchodem komunismu jim k lednu 1950 byla z nařízení státu živnost zavřena.

Nahrávka 2.: 24:41 – 25:23

„ Pak přišli komunisti, přišlo znárodnění, takže znárodněovali velký podniky a pak i ty malý podniky. Na Vánoce jsme ještě nevěděli, ale k novému roku už přišel

přípis, že se nám živnost ruší a že manžela povolávají na pracák. Čili byl konec. Teď jsme tam měli stroje, které stály peníze. To by všechno zabavili. Takže manžel musel vše rychle odvézt do Vanova.“

Jejímu muži byl po hádce s „kádrovým“ na úřadu práce přikázán nástup do Ostravských uhelných dolů.

Nahrávka 3.: 21:23 – 22:54

„Volali ho na pracák, a protože tam měl kádrovýho, který se s ním nějak pohádal a navrhl ho na ostravské doly. Běželo to na pracovní úřad. Byla to vážná věc. Jenomže můj muž malíř písma, malíř obrazů a grafik ... do dolů. Neměl o tom ani ponětí. Potom nastala situace zlá, protože tam nebylo východiska. Jakmile oni to prostě navrhli, kam má jít, tak tam ten příkaz byl vážný. Můj muž přemýšlel a došel na nápad, aby moji rodiče nám předali zemědělskou půdu a chalupu. A že budeme povinni dodávkami, které byly povinné. A tím pádem jsme byli povinni zůstat na chalupě ve Vanově a dodávat dodávky pro výživu národa. No a toto bylo platné. Na pracovním úřadě s tímto pochodil a zrušili ten návrh, kdy měl jít vlastně do těch dolů.“

V 50. letech se ve Vanově postavilo „družstvo“, ve kterém později p. Melichar pracoval jako účetní. Komunismus v jejich životech opět sehrál další roli. Aby mohla jejich dcera Eva jít studovat na gymnázium, musela se paní Melicharová stát členkou družstva. Členové družstva řekli:

Nahrávka 3.: 29:32 – 30:23

„Jestliže bude chtít jít dcera studovat, tak žádáme, aby matka byla členkou družstva, jo. Čili na mně udělali takovej podraz. Když bych odmítla, tak oni by nedovolili, aby šla Eva studovat. A ona se dobře učila. Takže prostě do toho gymnázia chtěla. Táta plánoval, že bude letuškou. Měl takový sny. Tenkrát byly letušky v módě. Ten za žádnou cenu nechtěl dopustit, aby Eva nemohla jít studovat. Tak mi řekl, podepiš to, neboj se, já Tě z toho zase dostanu.“

Paní Melicharová tedy začala pracovat jako účetní vanovského družstva. Nikdo netušil, že to bude na pouhý rok. Z pozice účetní byla propuštěna a byla jí udělena práce v zemědělské výrobě.

V roce 1961 ovdověla. O rok později byla Marie Melicharová nucena prodat usedlost ve Vanově i s polnostmi, aby nepřišla o jihlavský byt. Dne 17. 3. 1962 jí byl odeslán dopis z jihlavského Odboru bytového ve věci: Bytová záležitost – příkaz k vyklizení bytu.

Nahrávka 3.: 47:43 – 48:15

„To bylo na udání, nějaký Jonáš ve Vanově udal, že mám v Jihlavě byt a ve Vanově Chalupu. A protože chtěli, abych se přestěhovala do toho Vanova, tak usiloval o to, abych ten byt tady pozbyla, abych musela do toho Vanova. Nechtěla jsem tam být, věděla jsem, že se tam neuživím. Tak jsem musela tu chalupu prodat a udržet byt tady.“

Na schůzi družstva se následně hlasovalo, kdo je pro, aby paní Melicharová mohla chalupu prodat:

Nahrávka 3.: 50:51 – 51:08; 51:09 – 51:25

„předseda spočítal hlasy a bylo asi o 4 hlasy víc pro mě, nebo o 3, a ten jeden, jak jsem říkala, že se jmenuje, Jonáš, vystoupil a řekl: „No, ale já nevím, se mi nezdá, že jste to dobře spočítali, že jich tolik nebylo.“ A předseda řekl: „ Tak, prosím vás, hlasujte ještě jednou ... a spočítali, že teda pro mě je těch účastnej o 4 hlasy víc.“

Paní Melicharová dostala tedy povolení k prodeji vanovské chalupy. Byla ráda, že je volná. Ale protože měla „zemědělskou značku“, nechtěli ji nikde přijmout, pouze tam, co se vázalo k zemědělství. Nakonec našla zaměstnání v jihlavské mlékárně, kde pracovala až do důchodu. V plnohodnotném pracovním procesu byla až do roku 1993, tedy do svých 73 let.

Naše pamětnice paní Marie Melicharová se pro nás stala velkým vzorem. Přes tíživé okamžiky ve svém životě vždy dokázala, že síla jedince je neporazitelná. Žena vychovaná v první republice je učebnicových příkladem toho, že poctivou prací a čistým nitrem člověk prožije život, za který se nemusí stydět.